AKTUALIZACJA: Uchwała o spółce GZM-Czysta Energia została uchylona. Stanowisko Metropolii

Powodem są wątpliwości Wojewody Śląskiego związane z interpretacją katalogu zadań, które może samodzielnie realizować Górnośląsko-Zagłębiowska Metropolia. Zdaniem władz Metropolii na rozwój społeczno-gospodarczy, który wpisany jest do ustawy o GZM, należy patrzeć szerzej. Jednym z działań, które ma charakter ponadlokalny i może podnieść jakość życia, jest właśnie powstanie instalacji termicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Może ona przyczynić się do zahamowania drastycznych podwyżek cen oraz poprawić bezpieczeństwo ekologiczne mieszkańców. O wyjaśnienie tych wątpliwości interpretacyjnych Metropolia zwróci się do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego.

AKTUALIZACJA: Do Urzędu Metropolitalnego wpłynęło rozstrzygnięcie nadzorcze Wojewody Śląskiego, w którym stwierdzono nieważność uchwały o powołaniu spółki GZM – Czysta Energia.

Rozstrzygnięcie Nadzorcze Wojewody ŚląskiegoPobierz
WCZEŚNIEJ PISALIŚMY: Uchwała o spółce GZM-Czysta Energia może zostać uchylona. Stanowisko Metropolii

Wyjaśnienia MetropoliiPobierz
Uchwała, wobec której Wydział Nadzoru Prawnego Wojewody Śląskiego wszczął postępowanie ws. stwierdzenia nieważności, dotyczy spółki celowej, której zadaniem będzie organizacja i przeprowadzenie procesu inwestycyjnego związanego z budową instalacji termicznego przetwarzania odpadów komunalnych. Spółka w całości ma należeć do samorządów, ponieważ w ten sposób możliwym będzie zagwarantowanie stabilności cen za

przetwarzanie dostarczanych odpadów w wieloletniej perspektywie.

Zdaniem Nadzoru Prawnego Wojewody, Metropolia nie może samodzielnie powołać tej spółki, ponieważ do ustawy, na podstawie której działa, nie jest wpisane wprost, że jej zadaniem jest „przygotowanie procesu inwestycyjnego zmierzającego do budowy i uruchomienia instalacji termicznego przekształcania odpadów", a zagospodarowanie odpadów komunalnych jest zadaniem własnym gmin.

Stosując się do tej interpretacji, Metropolia już na tym etapie prac związanych z powołaniem ITPOK, a te dotyczą na razie koniecznych prac koncepcyjnych i organizacyjnych dotyczących m.in. wyboru lokalizacji czy oszacowania kosztów tego projektu, powinna zawrzeć z gminami porozumienia, na mocy których przekażą do GZM realizację swojego zadania własnego. W praktyce dla miast oznacza to konieczność ustalenia dodatkowej składki zmiennej, z której sfinansowany byłby np. wkład założycielski w wysokości – planowanych – 20 mln zł. A ten – zgodnie z przyjętym budżetem na 2020 rok i wieloletnią prognozą finansową, miał zostać wniesiony bezpośrednio przez Metropolię. Jednak uwzględniając stanowisko przedstawione przez Wojewodę, nie byłoby to możliwe.

– Przygotowanie i budowa instalacji to ogromne koszty, a Metropolia posiada budżet, który pozwoliłby dokonać korzystnego dla gmin montażu finansowego, odciążając tym samym już mocno nadwyrężone finanse miast i gmin. Do realizacji i finansowania właśnie takich ponadlokalnych zadań, których celem jest rozwój naszego obszaru i poprawa komfortu życia mieszkańców, została powołana Metropolia – ocenia Kazimierz Karolczak, przewodniczący zarządu Metropolii.

– Choć ustawa o związku metropolitalnym w województwie śląskim nie wymienia wprost, że naszym zadaniem jest termiczne przekształcanie odpadów komunalnych, to wpisuje się to w inne z naszych zadań, jakim jest rozwój społeczno-gospodarczy.

Ustawa umożliwia nam również prowadzenie działalności gospodarczej, gdy na naszym obszarze występują niezaspokojone potrzeby w danym zakresie. W tej chwili tą jedną z najpilniejszych potrzeb jest doprowadzenie do powstania instalacji termicznego przekształcania odpadów, której brakuje na naszym obszarze. Pozwoli ona na to, by zahamować w końcu drastyczny wzrost cen za zagospodarowanie odpadów komunalnych, co przekłada się w końcu bezpośrednio na wysokość rachunków mieszkańców – podkreśla.

W wyjaśnieniu przekazanym przez GZM do Wydziału Nadzoru Prawnego Wojewody zaznaczono, że Metropolia została powołana, aby realizować zadania ponadlokalne, które w pewnym stopniu wpisują się w zadania gminne, niemniej jednak mają wymiar metropolitalny. „Bez wątpienia termiczne przekształcanie odpadów komunalnych ma taki charakter, a próba kwestionowania tego i powoływania się na mało precyzyjne zadania określone w ustawie o związku metropolitalnym w województwie śląskim jest niedopuszczalna. Wszakże wolą ustawodawcy było wyposażenie związku metropolitalnego w na tyle szeroki zakres zadań określonych w art. 12 ust. 1 u.z.m.ś., aby nie ograniczać sfery jego działań do konieczności poszukiwania konkretnych zadań metropolitalnych w ustawach szczególnych, które miałyby determinować w ocenie Wojewody Śląskiego czy dane zadanie wpisuje się w zakres zadań własnych GZM” – możemy przeczytać w wyjaśnieniu.

Kazimierz Karolczak przypomina również, że od listopada 2019 roku Zgromadzenie GZM przyjęło dwie uchwały, w których doprecyzowano, że zadanie związane z przeprowadzaniem tej inwestycji należy traktować jako zadanie własne Metropolii. Chodzi o uchwałę intencyjną wyrażającą zgodę na podejmowanie przedsięwzięć związanych z budową ITPOK oraz o aktualizację programu działań strategicznych.

– Tym samym budzi zdziwienie, że w tamtym czasie Wojewoda Śląski, pomimo podjęcia tychże uchwał, nie kwestionował zadania w postaci termicznego przekształcania odpadów jako

zadania własnego Metropolii. Obie uchwały zostały przyjęte przez nadzór prawny i obie obowiązują – zwraca uwagę.

– Gdyby ustawę o związku metropolitalnym czytać wyłącznie literalnie bez szerszej interpretacji i bez uwzględnienia konieczności realizacji zadań ponadlokalnych, wówczas istnieje poważne ryzyko, że Metropolia zostałaby sprowadzona jedynie do zwykłego związku komunalnego, jakim był np. KZK GOP, a jej jedynymi zadaniami byłyby te związane z transportem. Takie podejście spowodowałoby, że potencjał, również finansowy, w jaki została wyposażona GZM, nie zostałby w całości wykorzystany – ocenia.

Powstanie instalacji termicznego przetwarzania odpadów komunalnych przyczyni się do podniesienia jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, co dla Metropolii jest bardzo ważne z punktu widzenia jej rozwoju społeczno-gospodarczego. Po pierwsze pozwoli na zahamowanie drastycznych podwyżek cen za zagospodarowanie odpadów komunalnych. Po drugie wpłynie na poprawę bezpieczeństwa ekologicznego, ponieważ prawo zakazuje składowania odpadów resztkowych (czyli pozostałości po oddzieleniu surowców wtórnych) o wysokiej kaloryczności. Mogą one zostać wykorzystane do produkcji prądu i ciepła w specjalistycznych elektrociepłowniach. Powstanie instalacji może też uchronić nas przed niekontrolowanymi i niebezpiecznymi pożarami składowisk i magazynów odpadów, gdy do atmosfery emitowane są szkodliwe zanieczyszczenia. Z danych Komendy Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej wynika, że w zeszłym roku doszło w Śląskiem do kilkunastu takich pożarów.

Zatwierdzanie lub uchylanie uchwał przez Wydział Nadzoru Prawnego Wojewody to standardowa procedura mająca na celu weryfikację całkowitej zgodności podejmowanych uchwał lokalnych z ogólnokrajowymi ustawami. Dopiero otrzymanie pozytywnej opinii nadzoru prawnego, pozwala na to, by zapisy podjętych uchwał mogły być realizowane. W przypadku stwierdzenia ich nieważności – nie mogą być wykonywane, ale możliwym jest odwołanie do Wojewódzkiego Sądu

Administracyjnego, aby ten rozstrzygnął wątpliwości interpretacyjne.